

D E C I Z I E

08 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele,

Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Mariana Pitic și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco împotriva lui Valeriu Climenco cu privire la obligarea dezmințirii informației și repararea prejudiciului moral, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016, prin care s-a admis parțial cererea Vitaliei Pavlicenco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat

c o n s t a t ă

Prin mandatul din 16 mai 2014 avocatul stagiar Filipp Druța a fost împuternicit de Vitalia Pavlicenco să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată, de a majora au reduce cuantumul pretențiilor, de ataca hotărârea judecătorească (f.d. 3).

La 10 iunie 2014 avocatul stagiar Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Climenco cu privire la obligarea dezmințirea informației.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că în cadrul emisiunii VOX Publika la postul de televiziune Publika TV la 04 mai 2014, în intervalul minutelor 34.54 -35.05 Valeriu Climenco a răspândit cu bună știință informații ce defăimează onoarea Vitaliei Pavlicenco invocând că este reprezentant al organizațiilor politice cu viziuni extremiste.

Aceste informații sunt defăimătoare, false, ce lezează onoarea și demnitatea Vitaliei Pavlicenco, deoarece extremismul este o atitudine politică caracterizată prin idei, păreri exagerate, bazate pe ură, intoleranță, a unor curente, mișcări, persoane politice care urmăresc prin măsuri violente să impună programul lor.

Prin răspândirea informației defăimătoare, Vitaliei Pavlicenco i s-a cauzat prejudiciu moral având în vedere că a fost de două ori deputat în Parlamentul Republicii Moldova și Președinte al Partidului Național Liberal.

Cere avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco obligarea lui Climenco Valeriu să dezmință informația defăimătoare că reclamanta ar fi reprezentant al organizației politice cu viziuni extremiste (f.d. 5-7).

La 24 iunie 2014 avocatul stagiar Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere de majorare a pretențiilor solicitând încasarea de la Climenco Valeriu în beneficiul reclamantei a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 14-16).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 iunie 2014 s-a respins cererea depusă de avocatul stagiar Filipp Druța cu privire la scutirea Vitaliei Pavlicenco de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de majorare a pretențiilor.

Nu s-a dat curs cererii cu privire la majorarea pretențiilor depuse de avocatul stagiar Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco.

S-a comunicat Vitaliei Pavlicenco despre necesitatea prezentării dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 3 000 lei în termen de 10 zile din momentul recepționării copiei încheierii.

S-a explicat Vitaliei Pavlicenco că în caz dacă nu va lichida neajunsul menționat, cererea de chemare în judecată nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită (f.d. 17).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 iulie 2014 s-a restituit cererea de majorare a pretențiilor depusă de avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco.

S-a remis Vitaliei Pavlicenco încheierea, cererea de majorare a pretențiilor și înscrisurile anexate.

S-a explicat reclamantului că restituirea cererii nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri dacă reclamantul va lichida neajunsurile (f.d. 33).

La 21 august 2014 avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au declarat recurs împotriva încheierilor Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 iunie 2014 și 30 iulie 2014 (f.d. 37-39).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 08 decembrie 2014 a admis recursul declarat de Vitalia Pavlicenco.

A casat încheierile Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 iunie 2014 și 30 iulie 2014 și a emis o nouă încheiere prin care:

A admis parțial cererea și s-a scutit Vitalia Pavlicenco de la plata taxei de stat în mărime de 2 900 lei la depunerea cererii de majorare a pretențiilor.

A acordat Vitaliei Pavlicenco termen până la data și ora primei ședințe de judecată numită de prima instanță pentru achitarea taxei de stat în mărime de 100 lei.

În caz contrar, cererea de majorare a pretențiilor va fi considerată nedepusă și va fi restituită (f.d. 59-61).

La 30 aprilie 2015 avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând obligarea lui Climenco Valeriu să dezmință informația defăimătoare că reclamanta ar fi reprezentant al organizației politice cu viziuni extremiste, încasarea de la Climenco Valeriu a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei (f.d. 71-74).

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2016 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vitalia Pavlicenco (f.d. 142, 145-148).

Prin mandatul din 25 iunie 2015 avocatul Filipp Druța a fost împuternicit de Vitalia Pavlicenco să-i acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 76).

La 20 iunie 2016 avocatul Filipp Druța a depus în interesele Vitaliei Pavlicenco apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2016 (f.d. 144).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de avocatul Filipp Druța în interesele Vitaliei Pavlicenco.

S-a acordat apelantului termen până la 20 octombrie 2016, ora 10.00 pentru prezentarea apelului motivat și dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 2 325 lei.

S-a comunicat că chestiunea cu privire la primirea cererii de apel va fi soluționată la 20 octombrie 2016.

S-a explicat apelantului că dacă îndeplinește în termen indicațiile din încheiere, apelul se va considera depus și se va examina în fond, în caz contrar va fi restituit (f.d. 151-153).

La 19 octombrie 2016 avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere de scutire de la plata taxei de stat în sumă de 2 175 lei și menținerea taxei de stat în mărime de 150 lei (f.d. 158-159).

La 20 octombrie 2016 avocatul Filipp Druța a depus în interesele Vitaliei Pavlicenco apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2016 (f.d, 172-175).

Avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere suplimentară cu privire la scutirea de la plata taxei de stat invocând că pensia apelantei este de 4 275 lei, iar taxa de stat în mărime de 2 175 lei ar fi o sumă excesivă (f.d. 216-217).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016 s-a admis parțial cererea Vitaliei Pavlicenco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantei termen pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 1 000 lei până la 31 ianuarie 2017 (f.d. 223-226).

La 30 decembrie 2016 avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii și admiterea cererii de scutire de la plata taxei de stat conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2014.

În motivarea cererii de recurs au indicat că recurenta nu are alte venituri în afară de pensie și respingerea cererii de scutire de la plata taxei de stat ar constitui o îngrădire a accesului la justiție.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Iorga c. României a constatat că cuantumul taxei de stat reprezintă o sarcină excesivă pentru reclamant, în măsura în care veniturile sale erau mai mici decât pensia medie din România și este greu de imaginat cum ar fi putut să obțină prin mijloace proprii suma impusă.

Prin impunerea achitării taxei de stat în mărime de 1 000 lei, instanța de judecată a atentat la securitatea raporturilor juridice, deoarece a revizuit din oficiu decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2014, prin care Vitalia Pavlicenco a fost scutită de la plata taxei de stat în mărime de 2 900 lei.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

La 15 decembrie 2016 avocatul Filipp Druța a solicitat eliberarea copiei încheierii din 15 decembrie 2016 (f.d. 229)

La 19 decembrie 2016 avocatul Filipp Druța a confirmat contra semnătură că a

primit copia încheierii din 15 decembrie 2016 (f.d. 227).

Prin urmare, recursul declarat de avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco la 30 decembrie 2016 este depus în termen.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele pricinii rezultă că la 20 iunie 2016 avocatul Filipp Druța a depus în interesele Vitaliei Pavlicenco apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2016 (f.d. 144).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de avocatul Filipp Druța în interesele Vitaliei Pavlicenco.

S-a acordat apelantului termen până la 20 octombrie 2016, ora 10.00 pentru prezentarea apelului motivat și dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 2 325 lei.

S-a comunicat că chestiunea cu privire la primirea cererii de apel va fi soluționată la 20 octombrie 2016.

S-a explicat apelantului că dacă îndeplinește în termen indicațiile din încheiere, apelul se va considera depus și se va examina în fond, în caz contrar va fi restituit (f.d. 151-153).

La 19 octombrie 2016 avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere de scutire de la plata taxei de stat în sumă de 2 175 lei și menținerea taxei de stat în sumă de 150 lei (f.d. 158-159).

Avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco au depus cerere suplimentară cu privire la scutirea de la plata taxei de stat invocând că pensia apelantei este de 4 275 lei, iar taxa de stat în mărime de 2 175 lei ar fi o sumă excesivă (f.d. 216-217).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016 s-a admis parțial cererea Vitaliei Pavlicenco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantei termen pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 1 000 lei până la 31 ianuarie 2017 (f.d. 223-226).

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială,

în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

În cererea de scutire a persoanei fizice urmează a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecția socială; certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane; informația de la organul fiscal privind existența și situația conturilor bancare deținute; informația privind mijloacele de transport, bunurile imobile pe care le are în proprietate).

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în special în cazul în care justițiabilul invocă situația financiară dificilă, instanța urmează să analizeze atent circumstanțele cauzei în vederea constatării capacității acestuia de a achita taxa de stat.

La cererea de scutire de la plata taxei de stat avocatul Filipp Druța a anexat nota Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care se confirmă că pensia Vitaliei Pavlicenco până în luna martie 2016 a constituit suma de 4 017 lei, iar din aprilie 2016 suma de 4 257,22 lei (f.d. 215).

Întreprinderea de Stat „Cadastru”, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a comunicat că Vitalia Pavlicenco deține în proprietate teren și 2 construcții, situate în raionul Orhei, com. Ivancea și ½ cotă-parte din apartamentul situat în mun. Chișinău, or. Durlăști, str. Tudor Vladimirescu, 89/2 (f.d. 218).

Că în anul 2015 Vitalia Pavlicenco nu a avut venituri impozabile confirmă la 05 decembrie 2015 Direcția Administrare Fiscală Buiucani a Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău (f.d. 213).

În condițiile în care pensia Vitaliei Pavlicenco este de 4 257,22 lei și deține în proprietate bunuri imobile, situația ei financiară nu pare a fi una precară, recurenta având posibilitate de a achita taxa de stat în mărime de 1 000 lei, care este sumă inferioară surselor sale de venit.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Ținând cont de aceste circumstanțe, instanța de apel întemeiat a admis parțial cererea de scutire de la plata taxei de stat, nu a dat curs cererii de apel și a acordat apelantei termen să achite taxa de stat în mărime de 1 000 lei.

Criticile că prin încheierea contestată Vitaliei Pavlicenco i se încalcă dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 alin.1 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute.

Nu poate fi reținut argumentul că instanța de apel prin impunerea achitării taxei de stat a răsturnat soluția Curții de Apel Chișinău în decizia din 08 decembrie 2014.

Or, la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de majorare a pretențiilor, Pavlicenco Vitalia nu a anexat probe despre deținerea în drept de proprietate a imobilelor, ci doar certificatul eliberat de Casa

Națională de Asigurări Sociale la 10 martie 2014 că pensia este de 3 842 lei și confirmarea organului fiscal că nu are surse de venit impozabile.

Așadar, la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de majorare a pretențiilor nu au fost administrate probe despre existența bunurilor imobile în proprietatea Vitaliei Pavlicenco.

Totodată, de la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de majorare a pretențiilor până la depunerea cererii de apel, situația financiară a Vitaliei Pavlicenco s-a îmbunătățit prin majorarea cuantumului pensiei și înregistrarea bunurilor imobile în drept de proprietate.

Nici hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Iorga c. României nu poate fi reținută, în condițiile în care cuantumul pensiei Vitaliei Pavlicenco depășește esențial mărimea medie a pensiei lunare pentru 2016 în Republica Moldova.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în mod repetat că participantul unui litigiu civil este ținut să dea dovadă de un comportament diligent în chestiunile legate de plata taxei de stat (speța Piętka c. Poloniei, hotărârea din 16 octombrie 2012, definitivă din 16 ianuarie 2013).

În afară de aceasta, instanța de recurs ține cont și de importanța litigiului pentru Vitalia Pavlicenco, care cere încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei pentru pretinsa lezare a onoarei și demnității.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”, conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CEDO.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Filipp Druța și Vitalia Pavlicenco împotriva lui Valeriu Climenco cu privire la obligarea dezmințirii informației și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Mariana Pitic

Sveatoslav Moldovan